

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za tuzemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17,50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in toži se v Ljubljani

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25.52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak torek in petek

Liubliana. torek 29. septembra 1942-XX

Cena posamezni številki lir 0'60

Predpisi o posedovanju, hranjenju in prevažanju soli in tobaka

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naslednjo naredbo:

Clen 1. — Za posedovanje, hranjenje ali prevažanje soli in tobaka domače kakor tudi tuje proizvodnje, ki ju prodaja monopolna uprava, je na ozemlju Ljubljanske pokrajine za količine kuhinjske soli nad 5 kg in tobaka nad 1 kg obvezna izkaznica.

Clen 2. — Izkaznice izdaja za mesto Ljubljano skladiščni urad Tobacne tovarne v Ljubljani, za druge kraje pokrajine pa pristojno poveljništvo kr. finančne straže.

Clen 3. — Izkaznica se sme izdati samo tistemu, ki dokaže, da je nabavil blago od organov, pooblaščenih za prodajo.

Clen 4. — Izkaznica za prevoz velja samo do kraja namembe v času in po poti, določenih v njej.

Clen 5. — Rok veljavnosti za posest in hrambo določi za vsak primer posebej organ, ki je pristojen za izdajanje ter ne sme presegati dobe treh mesecev.

Clen 6. — Določbe te naredbe ne veljajo za vojaška oblastva in za prodajne organe monopolne uprave.

Clen 7. — Kršitelji določb te naredbe se kaznujejo, če gre za sol, v denarju od 100 do 1.500 lir, če gre za tobak pa od 200 do 4.000 lir.

Blago, ki je predmet prestopka, se zapleni in izroči monopolni upravi.

Za sojenje prestopkov je pristojno Vojaško vojno sodišče višjega poveljništva oboroženih sil Slovenija-Dalmazija, oddelek v Ljubljani.

Clen 8. — Ta naredba stopi v veljavo deseti dan po objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana 24. septembra 1942-XX.
Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Hiter razvoj japonske avtomobilske industrije

Japonska avtomobilska industrija je še zelo mlada, navzlic temu pa je dosegla v zadnjih letih zelo velik napredek. Še l. 1924. so izdelale tri japonske avtomobilske tovornice samo 136 avtomobilov, v štirih letih je narasla japonska avtomobilska proizvodnja na 321 voz na leto. Ko pa je začela japonska vlada pospeševati japonsko avtomobilsko proizvodnjo, se je ta hitro povečala. L. 1931 je dosegla letna proizvodnja že 434 voz, naslednje leto 840, nato 1600, 2700, 6800, 8800 in l. 1936 že 9632 voz. L. 1937 se je dvignila proizvodnja na 14.430 voz, naslednje leto pa na 20.000. Za naslednja leta podatki niso bili več objavljeni. Gotovo pa je, da je japonska avtomobilski industrija že dosegla tako visoko stopnjo, da more popolnoma kriti lastno potrebo Japonske.

Hrvatski aluminij

Zagrebski tednik »Neue Ordnung« pripisuje velik gospodarski pomen delniški družbi za aluminij, ki je bila ustanovljena v Zagrebu. Ta družba je tudi važen znak in dokaz uspešnega hrvatsko-nemškega gospodarskega sodelovanja. Pridobivanje boksita se na

Hrvatskem uspešno razvija že od l. 1920. Največ aluminijevega oksida ima boksit v Hercegovini (54 do 60%), na drugem mestu pa je boksit iz Dalmacije. Pridobivanje boksita se je od l. 1920. do 1938. dvignilo od 19.000 na 408.000 ton, potem pa se je zaradi vojnih raz-

Ob jubileju važne italijanske gospodarske organizacije

Federacija kmetijskih konzorcijev, ki je bila l. 1892. ustanovljena v Piacenzi, bo te dni slavila petdesetletnico svojega koristnega in uspešnega delovanja. Proslave v Piacenzi se bo udeležil kmetijski minister Pareschi, ki bo prisostvoval otvoritvi novih naprav federacije.

Navadno se pojavljajo kmetijske organizacije z razvojem in napredkom kmetijstva, v Italiji pa so pred petdesetimi leti ubrali nasprotno pot: postavili so čvrsto organizacijo, da bo vodila kmetijstvo do napredka. Ta pot je bila srečno izbrana in nova organizacija, ki je imela za svojo glavno nalogo propagando tehničnega napredka, je dosegla kmalu velike uspehe s svojimi strokovnimi tečaji in gospodarskimi ustanovami. Prvo delo so uspešno opravili strokovni učitelji, ki so potovali iz kraja v kraj, strokovni listi, praktični tečaji in razstave, potem pa se je razmeroma naglo razvijala velika organizacija, ki skrbi za nabavo in razdelitev produkcijskih sredstev od strojev, semen, gnojil in krmil do raznih sredstev za uničevanje škodljivcev ter za vnovčevanje kmetijskih pridelkov.

V okviru Federacije kmetijskih konzorcijev je zdaj 400 družb, drugi in zavodov, ki imajo v državi in njenih kolonijah 3700 podružnic in agentur. Od svojega začetka že nabavlja federacija za svoje člane stroje, orodje in druga produkcijska sredstva. L. 1940. so take nabave dosegle vrednost treh milijard lir. V svoji upravi ima federacija 14 tovarn za umetna gnojila z letno proizvodnjo kapaciteto treh in pol milijona slotov. Dalje ima federacija 17 tovarn in naprav za proizvodnjo gnojnih kompostov, 302 naprav za mehanično selekcijo žitnih semen, 114 naprav za mehanično selekcijo semenja za krmo ter 12 naprav za mehanično selekcijo zelenjadnih semen in industrijskih rastlin. S posredovanjem federacije dani obratni krediti so znašali ob koncu lanskega leta nad 700 milijonov lir.

Federacija kmetijskih konzorcijev kontrolira 60% italijanske proizvodnje semen. Na razpolago ima 930 silosov in skladišč za žito s kapaciteto 15 milijonov metrskih stotov ter 125 sušilnic za razne pridelke. Posebni oddelek federacije, imenovan »Fedesport«, skrbi za prodajo povrtnine in sadja na domačih in tujih tržiščih na račun pridelovalcev, ki so vključeni v 105 zadrugah federacije.

Pomembno je, da slavi ta močna gospodarska organizacija svoj jubilej zdaj, ko se uveljavlja obdelovalni načrt za l. 1942./43. kot del načrta za povzdigo vsega italijanskega gospodarstva, ki ga je Mussolini že meseca marca leta 1936. objavil kot pogoj za do-

mer omejilo ter se je l. 1940. znižalo na 274.000 ton. Od lanskega leta še niso zbrani podatki, gotovo pa je, da se pridobivanje boksita ni moglo povečati, ker se razmere niso izboljšale in ker so bile tri družbe za pridobivanje boksita pasivne. Boksit je bil doslej edina

panoga hrvatskega rudarstva, ki je bila v privatnih rokah, in ker je zdaj tudi ta stopila na plan države, je napredek zagotovljen. V upravnem odboru nove družbe za aluminij je 10 članov: 6 Hrvatov in 4 zastopniki Vereingte Aluminium Werke, Berlin.

Obdelovalni načrt, ki so ga strokovnjaki kmetijskega ministrstva izdelali že za 33 najvažnejših pridelkov, je združen z mobilizacijo rezerv orne zemlje, ki so v Italiji še znatne, čeprav se je v zadnjih dveh desetletjih kmetijska proizvodnja močno povečala. Vsa kmetijsko in gospodarsko izkoriščena površina Italije obsega okrog 28,5 milijona hektarjev. Od tega pride 12,75 milijona ha na polja, njive in vinograde, 6 milijonov ha na travnike in pašnike, 5,5 milijona ha na gozdove, 1,9 milijona na neizkoriščene površine, ostanek pa na sadovnjake in posebne drevesne kul-

ture. Poleg zemlje, ki je za obdelovanje zdaj nesposobna, a se da pridobiti z melioracijami, tvorijo travniki in pašniki največjo rezervo. Za l. 1942./43. jih bodo preorali v obsegu 400.000 ha. Ta površina se bo dala ob istovrstnem pridelovanju visoko vrednih krmilnih rastlin dobro izkoristiti za žitno pridelovanje brez škode za živinorejo.

Pred sestavo obdelovalnega načrta pa je bilo tudi ugotovljeno, da se da kmetijska proizvodnja dvigniti tudi z uporabo selekcioniranega semena in z nadaljnjim izboljšanjem obdelovalne tehnike, pri čemer bo pač najbolj važno in izdatno sodelovanje Federacije kmetijskih konzorcijev, ki ima poleg materialnih sredstev na razpolago tudi dragocene, v polstoletju pridobljene izkušnje.

Razvoj cen pšenice v Evropi

»Südost-Echo« naglašja, da so od l. 1939 cene pšenice stalne samo v Italiji in Nemčiji ter primerja potem cene v evropskih deželah takole s cenami v Nemčiji:

V avgustu l. 1939 so bile v dveh evropskih deželah pšenične cene pod 50% nemške cene, v treh med 50 in 60%, v štirih med 60 in 70%, v petih med 70 in 80%, v nobeni evropski deželi razen Italije pa niso presegale 77% nemške cene. Cena na Danskem je bila 39%, v Švici 48%, na Švedskem in v Romuniji 51%, v Belgiji pa 54% od nemške cene. Letos februarja pa so se cene dvignile in so n. pr. dosegle: Danska 70%, Švica 104%, Švedska 77%, Romunija 95%, Belgija pa 76% od nemške cene. Letos februarja ni bilo tako v Evropi nobene dežele, kjer bi bile pšenične cene pod 70% cene v Nemčiji in Italiji.

Z izenačenjem cen pa je združeno tudi prizadevanje za povečanje pridelka. Pred vojno je bila Evropa s pšenico preskrbljena do 96%. L. 1938./39. je znašal evrop-

ski pridelek pšenice okrog 48 milijonov ton, presežek uvoza pa samo 1,9 milijona ton. Pri normalni potrošnji evropska preskrba zaradi izostanka čezmorskega uvoza ne more biti občutno prizadeta.

Enotna pšenična cena se v Evropi še ne more uveljaviti predvsem zaradi tega, ker so v nekaterih deželah prevelike razlike med cenami agrarne in industrijske proizvodnje in ker je treba dvigati pšenične cene tudi zaradi tega, da se pri pridelovalcih doseže večja vnema za intenzivnejše pridelovanje. V nekaterih deželah veljajo stalne cene samo za ono žito, ki ga morajo pridelovalci oddajati, in samo v Bolgariji so že zdaj uspehi pri prizadevanju, da bi postala pšenična cena temelj pri regulaciji in določanju cen najvažnejših surovin in življenjskih potrebščin. Posebno važne so v evropskem gospodarstvu stalne pšenične cene, ki veljajo v blagovni izmenjavi med Nemčijo in raznimi državami.

Zunanja trgovina severnih evropskih držav

Uradni podatki o razvoju zunanje trgovine v severnih deželah že od začetka vojne ne vsebujejo več podrobnosti o razdelitvi izvoza in uvoza na posamezne dežele ter tako ni mogoče dobiti pregleda sprememb, ki so nastale v meddržavnem blagovnem prometu. Odkar je Skagerrak zaprt, so severne dežele odrezane od svojih najvažnejših nakupovališč in prodajališč, v ospredje pa je stopila trgovina z Nemčijo in drugimi

državami celinske Evrope. Najtočnejši trgovinski pregled je izdelal švedski institut za gospodarsko konjunkturo, ki primerja leti za p. 1940./41. in 1941./42. z leti 1936. in 1939. Za prvo leto zapore velja čas od maja 1940. do aprila 1941., za drugo pa od maja 1941. do aprila 1942. Razdobje je bilo tako določeno zaradi zasedbe Danske in Norveške, ki je povzročila največje spremembe v zunanji trgovini severnih dežel. V mi-

ljonih švedskih kron je vrednost švedskega uvoza in izvoza prikazana takole:

	Uvoz			
	1936	1939	1940/41	1941/42
Severne dežele	140.1	180.0	147.4	128.1
Nemčija	368.2	619.8	829.0	804.6
Italija	8.8	39.3	136.2	108.5
Švica	22.4	45.9	67.1	65.7
Madžarska	7.1	17.0	18.1	23.1
Dežele zapadne Evrope	204.2	327.8	56.2	52.1
Dež. južnovzh. Evrope	21.7	30.9	45.0	50.6
Ostale evropske dežele	106.4	95.1	47.2	18.7
Celinska Evropa brez Rusije	878.9	1352.8	1346.2	1251.4
Čezmorske dežele in Rusija	753.8	1145.9	329.2	310.2
Skupaj	1632.7	2498.7	1675.4	1561.6

	Izvoz			
	1936	1939	1940/41	1941/42
Severne dežele	240.4	329.5	266.2	316.0
Nemčija	245.4	369.0	531.3	534.3
Italija	19.6	44.5	76.6	89.7
Švica	11.3	17.8	43.3	72.4
Madžarska	1.6	5.7	8.3	13.4
Dežele zapadne Evrope	175.2	207.6	56.1	83.3
Dež. južnovzh. Evrope	18.4	14.3	8.3	10.1
Ostale evropske dežele	53.7	52.4	22.4	26.0
Celinska Evropa brez Rusije	765.6	1040.8	1012.5	1145.2
Čezmorske dežele in Rusija	748.6	847.8	128.2	154.8
Skupaj	1514.2	1888.6	1140.7	1300.0

Z Italijo, Švico in Madžarsko se med vojno trgovina najbolj živahno razvija. Vrednost švedskega uvoza iz teh treh držav je bila leta 1936. samo 38,3, po treh letih 102,2, v prvem letu zapore 221,4, v drugem 197,3 milijona švedskih kron, vrednost izvoza pa se je dvignila od 32,5 na 175,5 milijona. V prometu z zapadnoevropskimi deželami, med katerimi sta na prvem mestu Nizozemska in Belgija, se je švedski uvoz skrčil na eno četrtno svoje vrednosti od l. 1936., precej pa se je znižal tudi izvoz.

Vrednost švedskega uvoza iz čezmorskih dežel in iz Rusije se je zmanjšala za 835,7, vrednost izvoza v čezmorske dežele pa za 693 milijonov švedskih kron. V mirni dobi sta bila pri švedski zunanji trgovini deleža kontinentalne Evrope in čezmorskih dežel približno enaka, zdaj pa pride pri švedskem uvozu samo 20, v izvozu pa 10 odstotkov na dežele izven Evrope.

Zunanja trgovina Danske se je po navedbi danskega zunanjega ministrstva zaradi vojne omejila na 10 držav. To so Švedska, Norveška, Nemčija, Finska, Švica, Italija, Spanija, Madžarska, Bolgarija in Romunija. V letošnjem prvem polletju je Danska izvozila na Švedsko blaga za 24 milijonov danskih kron, izmenjava blaga s Finsko je bila vredna 15, z Italijo pa 29 milijonov kron. Danska pošilja v Italijo živila in razne stroje, iz Italije pa dobiva tekstilno blago, kemične izdelke, vino in sadje. Blagovna izmenjava med Dansko in Švico bo letos v drugem polletju vredna okrog 8, s Spanijo 6,5, z Madžarsko pa 3,7 milijona kron.

Občni zbori

Delniška družba Fr. Premrov & sin ima 1. redni občni zbor dne 10. oktobra ob 12. v družbeni pisarni, Cigaletova 3.

Iz italijanskega gospodarstva

Italijanski zavod za sadjarstvo in vrtnarstvo je posetila skupina nemških tehnikov in kmetovalcev. Gostje so si v spremstvu predsednika zavoda ogledali tudi vzorni sadovnjak »Arnaldo Mussolini« v Sabaudiji.

Nadzorstvo nad obratovanjem mlinov je kmetijsko ministrstvo poverilo konfederaciji industrijcev, ki je že določila svoje organe za izvrševanje te službe. Nadzorniki bodo predvsem pazili, da ne bodo kršeni predpisi o mletju žita.

Prva razstava kuncev je bila te dni prirejena v Cremoni po pobudi kmetijskega ministrstva. Pri razstavi sodelujejo rejci kuncev iz vseh pokrajin. Na sporedu prireditve so tudi strokovna predavanja, ki jih ponazorjuje filmi.

Italijanska donavska paroplovna družba »Sinda« je pri glavnici 10 milijonov lir lani dosegla 0.49 milijona lir čistega dobička. Vozni park družbe je v bilanci označen z vrednostjo 6.2 milijona.

Družba Montecatini, ki obsega velik koncern podjetij kemične in rudarske industrije, je odkupila vse delnice romunske petrolejske družbe »Petrolina« v Ploestiju. Družba, ki je šele pričela v večjem obsegu pridobivati nafto, je nedavno zvišala svojo glavnico od 20 na 160 milijonov lejev, v kratkem pa bo glavnica zvišana na 300 milijonov, ker je podjetje odkupilo petrolejsko zemljišče v obsegu 3000 ha. Družba Montecatini je odkupila tudi dve manjši romunski petrolejski družbi »Continental« in »Xenia«.

Italijanska zbornica za trgovino in plovbo v Hamburgu je naglasila v svojem poročilu, da je lani vrednost blagovne izmenjave med Nemčijo in Italijo presežala 1 milijardo mark in da se je tako od 1. 1938. potrojila. Klirinški račun med tema državama je popolnoma izravnal, čeprav je vrednost nemških dobav v Italijo za eno šestino večja kakor vrednost italijanskih dobav v Nemčijo. Račun je izravnal zaradi tega, ker italijanski delavci v Nemčiji po kliringu pošiljajo (v domovino svoje prehrane).

Glavnica družbe Edison v Milanu se bo po že omenjenih fuzijah povišala od 1.6 na 2.6 milijarde lir.

Čisti dobiček znaša pri kemični tvornici »Rumianca« (glavnica 150 milijonov) 22.5, pri tvornici vermuta Francesco Cinzano (glavnica 30 milijonov) 3.1, pri tvornici vermuta Martini-Rossi (glavnica 50 milijonov) pa 3.8 milijona lir.

Dovoz morskih rib na italijanske trge je znašal meseca julija letos 33.388, lani pa 17.666 metriskih stotov. K napredku in uspehu ribolova so mnogo pripomogle številne nove ribiške ladje, za katere je država prispevala 25% vseh stroškov.

Italijanski rejci kuncev, ki jih je po zadnji statistiki nad 200 tisoč, pridobijo na leto nad 30.000 kg tako zvane angorske volne.

Za prireditev tradicionalnega praznika grozdja je predsedništvo ministrskega sveta odobrilo načrte in priprave, ki so jih predložile kmetijske in trgovske organizacije. Letošnji praznik grozdja bo tri-najsti.

Prijave vina, namenjenega za trgovino in industrijsko predelavo, se po odloku ministrstva za kmetijstvo sprejemajo do dne 25. septembra.

V konfekciji in krojaški stroki so določene tri kategorije. V krajih, ki imajo manj ko 30.000 prebivalcev sta druga in tretja, v večjih krajih pa tudi prva.

Zetev riža se je te dni pričela v gornji Italiji. Zaradi toplega vremena se je pričela za kakih 10 dni prej kakor v normalnih letih. Za riž je bilo letos vreme zelo ugodno in se da računati s prav dobro riževno letino.

Prodaja tkanin, oblačilnih predmetov in obutve

Od Visokega komisarja, Urađa za kontrolo cen, je bilo objavljeno naslednje opozorilo za vse trgovce, ki prodajajo tkanine, oblačilne predmete ter obutve:

Po nekaterih pregledih, ki jih je izvršil Urad za kontrolo cen po trgovinah za prodajo na drobno sukna, oblačilnih predmetov in obutve, je ugotovljeno, da vodijo obrati samo register prodaj, namesto da bi vodili register nakupov in prodaj, ki je predviden v čl. 1 naredbe 122 od 7. oktobra 1941-XIX, objavljene v Služb. listu za Ljubljansko pokrajino št. 82 preteklega leta.

Zato se trgovci opozarjajo, da se sicer more izvrševati kontrola prodaj s pregledom »Registra prodaj«, dočim se kontrola nakupov, če se ne upošteva svoječasno predložene originalne prijave, ki tvorijo začetno nakupno dotacijo, more izvrševati ob sedanjem stvarnem položaju samo na osnovi računov, kar pa ne prika-

zuje stvarne zaloge obrata, ako niso računi vpisani s podatki dotičnega nabavnega bona v registru nakupov in prodaj, katerega pa trgovci ne vodijo.

Združenje trgovcev Ljubljanske pokrajine je bilo po Pokrajinskem svetu korporacij opozorjeno na te nedostatke z naročilom, da se opozore vsi prizadeji na predpise glede obveznega vodenja »Registra nakupov in prodaj«, vsebovane v okrožnici Vis. kom. VIII, št. 30/35 1942 od 12. 4. 1942-XX, ker se bodo v nasprotnem primeru proti kršiteljem uporabile zakonite kazenske sankcije.

Združenje trgovcev Ljubljanske pokrajine ponovno opozarja vse trgovce, ki prodajajo nadrobno sukno, oblačilne predmete ter obutve, da uredijo registre prodaj in nakupov v smislu gornjih predpisov, ki so bili objavljeni v »Trgovskem listu« št. 31 z dne 21. aprila 1942. leta. Potrebne tiskovine dobe trgovci v pisarni Združenja.

Privatna dvorazredna trgovska šola

Zbornice za TI (Pokrajinskega korporacijskega sveta)

v Trgovskem domu, Gregorčičeva 27

vpisuje vsako dopoldne za novo šolsko leto

Redni pouk se prične 1. oktobra

Izkoriščanje naravnih zakladov Slovaške

Navzlic vsem vojnim težavam napreduje izgraditev slovaškega gospodarstva naglo. Izdelan je bil načrt za izvedbo najbolj nujnih del ter načrt za dela, ki naj se izvršijo v daljni bodočnosti. Zlasti pa se je gledalo na to, da se čimbolj izkoristijo vse energetske sile dežele. To velja predvsem za proizvodnjo premoga, nafte in zemeljskega plina ter za izkoriščanje vodnih sil. Kako so se ti viri energije dosedaj izkoriščali, kažejo naslednje številke. V letu 1939. je znašala

	potrošnja	proizvodnja	razlika
črnega premoga	880	—	— 880
rjavega premoga	920	855.6	— 64.4
koksa	200	—	— 200
trdnih drv	702	778.5	+ 76.5
mehkih drv	84	101.5	+ 17.5
nafta	65	15	— 50
bencina	25	10	— 15
petroleja	15	10	— 5
plinskega olja	3	10	+ 7
špirta	12.2	16.5	+ 4.3

v tisoč kub. metrov zemeljskega plina — 150 + 150 v milijonih kWh vodne sile 115 120 + 5 elektrarne 147 162 + 15 Medtem se je posrečilo, da se je proizvodnja nekaterih virov energije povečala. Tako je narasla proizvodnja rjavega premoga l. 1940. na 900.000 t, l. 1941. pa na 916.000 ton, nafte l. 1940. na 24.450, l. 1941. pa na 29.450 ton, proizvodnja zemeljskega plina pa je narasla v tem času na 118.400 oz. 126.500 kubičnih metrov.

Od vseh energetske sil pripada prvo mesto vodnim silam. Po izravnih preiskavah bi se moglo pridobiti iz sedanjih vodnih sil najmanj 300.000 kW, dočim se sedaj izkorišča samo 35.000 kW. Druge cenitve so še nižje in po njih se sedaj izkorišča samo 6 odstotkov vodnih sil. Edina vodna elektrarna, ki sedaj obratuje, je ob Vahi pri Ladcah in proizvaja 18 milijonov kWh, t. j. eno šestino vse v Slovaški pridobljene električne energije. Sedaj se grade še druge vodne elektrarne. Jezovi pri Dubnici in Ilavi se že dovršujejo. Te dve elektrarni bosta proizvajali 18.000 oz. 50.000 kW. Nameravajo pa zgraditi še druge elektrarne. Z vsemi tipi elektrarnami bi se na leto prihranilo 112.000 vagonov

premoga. Načrt predvideva nadalje zgraditev še več manjših elektrarn, ki bi skupno proizvajale na leto 7.4 milijona kilovatnih ur. Nekatero vodno sile na Dunaju in Popradu bi se skupno izkoristile od Slovaške in od Generalne gubernije. Ko bi se zgradile vse te nameravane elektrarne, bi se opustile nekatere kalorične centrale, katerih je v vsej deželi 120. Od teh proizvajajo samo štiri nad 5000 kW, dočim 90 po manj ko 1000 kW.

V najožji zvezi z vprašanjem izkoriščanja vodnih sil je problem elektrifikacije dežele. V ta namen je lani sprejel slovaški parlament zakon o elektrifikaciji dežele. Izvedbo tega zakona bo omogočila vlada z letnimi rednimi subvencijami. Nadalje se bodo združile vse obstoječe elektrarne ter bodo Zapadno-slovaške elektrarne d. d. v Bratislavi sprejele vse druge elektrarne. Njih glavnica se bo zato zvišala od 25 na 107.4 milijona Ks.

Tudi elektrifikacija vasi se bo izvedla. V prvih dveh letih je bilo priključeno na električno omrežje 150 vasi ter je bilo 1. januarja 1942. od vseh 2700 občin priključenih na električno omrežje že 850 občin. Petletni načrt predvideva priključitev približno 145 občin na leto. Namerava pa se tudi elektrifikacija kmetijstva in kmetijskih industrij. Tako bi se v tem okviru izvedla elektrifikacija 100 mlinov, 25 opekarn, 40 žag, 15 mlečarn, 14 pečnic, 15 velikih kuhinj in 225 hladilnih naprav. Tudi del slovaških železnic naj bi se elektrificiral.

Ni treba še posebej pripominjati, da bi se vsa ta dela izvedla s pristankom in sodelovanjem Nemčije, ki bo tudi dobavila potrebne stroje.

že v 24 urah

barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo.

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Šelenburgova 3

Telefon št. 22-72.

Zbiranje bučnega semena v Bolgariji

Da bi se povečala proizvodnja jedilnega olja, je žitno ravnateljstvo v Sofiji uvedlo živahno propagando za zbiranje bučnega semena. Nekdaj so iz Bolgarije izvažali znatne količine bučnega semena, v zadnjih letih pa se je zaradi povečane domače potrošnje ta izvoz močno skrčil. L. 1936. so izvozili še nad 3000 ton, l. 1940. pa samo še okrog 1100 ton, čeprav so se nasadi buč precej povečali. Zaloge bučnega semena pri pridelovalcih in trgovcih so popisane in določene so bile nove odkupne cene, ki so višje kakor nekdanje, ko se je bučno seme še izvažalo. Kilogram posušenega bučnega semena stane zdaj 15.5 leva, l. 1940. pa je bila cena 8.5 leva. Nove cene so porok povečanega pridelovanja buč v vsej deželi.

Proizvodnja terpentina in kolofonije v Romuniji

Romunski gospodarski listi priporočajo izdatno domačo proizvodnjo terpentina in kolofonije, ki je potrebna, ker so se cene v zunanji trgovini močno dvignile in ker tudi nekatere nekdajne dobave niso več na razpolago. Romunija je uvažala pred vojno največ terpentina in kolofonije iz Francije in Grčije. Te dobave so se med vojno močno skrčile, uvoz iz Portugalske je pa predrag. Leta 1936. je stalo 4.8 milijona kg uvožene kolofonije 34.1 milijona lejev, lani pa se je dobilo za 31.7 milijona samo 1.2 milijona kg. Izdatki za terpentini so bili l. 1936. nad 16 milijonov za 736.700 kg, lani pa približno toliko za 237.000 kilogramov. Romunska domača proizvodnja terpentina in kolofonije ima vse pogoje za uspeh v gozdnem bogastvu Romunije. Gozdovi iglavcev obsegajo namreč blizu 1.6 milijona hektarjev.

Portugalska zunanja trgovina

Od začetka vojne se Portugalska vedno bolj uveljavlja v tranzitnem trgovinskem prometu. V mirni dobi je prišlo od vse portugalske zunanje trgovine na tranzitni okrog 20%, od tega pa 30% na promet s kolonijami. L. 1938. je bil promet v portugalski zunanji trgovini vreden 3400 milijonov eskudov in je prišlo od tega na tranzitno trgovino okrog 800 milijonov; od tega na tranzit s kolonijami okrog 200 milijonov. L. 1940. se je portugalska tranzitna trgovina že podvojila ter dosegla 30.2% vsega zunanjetrgovinskega prometa. Naslednje leto se je delež tranzita dvignil na 44.5%, letos v prvem polletju pa se je približal 50%. Po vrednosti je dosegel tranzitni promet lani 4400 milijonov eskudov, torej precej več, kakor je bila vredna vsa portugalska zunanja trgovina eno leto pred vojno.

Trgovinski register

Spremembe in dodatki:

Marchiotti, družba z o. z. v Ljubljani. Izbrise se poslovdja Čekada Andrej, vpiše pa se poslovdja Jakil Emil v Ljubljani.

Gospodarske vesti

Med Pokrajinsko zvezo delodajalcev in Pokrajinsko zvezo delojemalcev je bil sklenjen načelni mezdni sporazum o spremembi dosedaj veljavne kolektivne pogodbe za brivsko-frizersko in kozmetično stroko. Plače pomožnega osebja se zvišajo za 30 lir na teden. Za Ljubljano znaša urna mezdna od 3.12 do 2.38 lire, tedenska pa od 170 do 130 lir, za podeželje pa urna mezdna od 2.93 do 2.30, tedenska pa od 160 do 125 lir.

Posebna hrvatska trgovinska delegacija pride te dni v Sofijo, da se pogaja o podaljšanju sedanje trgovinske pogodbe, ki poteče 1. oktobra 1942.

Novo palačo Trgovinsko-industrijske zbornice v Banjaluki so dogradili. Vsi stavbeni stroški so znašali 25 milijonov kun.

Izšla je naredba hrvatskega ministrstva za korporacije o strokovnih zajednicah delojemalcev in o kolektivnih pogodbah, ki se morejo sedaj sklepati za vsako stroko. Pogodbe se sklepajo o delovnih odnosih in o plačilnih pogojih. Vsaka pogodba mora imeti tudi določbo o osrednjem vsklanjevalnem odboru, v katerem so v enakem številu zastopani delodajalci in delojemalci.

Hrvatska je odkupila na Hrvatskem ležeči del železniške proge Barč—Pakrac od istoimenske železniške družbe za 17 milijonov kun. Na Madžarskem ležeči del proge je družba prodala Madžarski že leta 1941.

Gospodarska važna podjetja, ki imajo najmanj 5 milijonov din glavnice, smejo po naredbi srbske vlade pri gospodarskem ministru zaprositi za razlastitev zemljišča, ki jim je potrebno. Kot gospodarsko važna podjetja se smatrajo rudniška podjetja, elektrarne, li-varne in ladjedelnice.

Delovni čas je bil v Srbiji določen za rokodelske, industrijske in trgovinske obrate na 10 ur dnevno, za rudnike pa na 8 ur.

Bolgarska je v prvih sedmih mesecih letošnjega leta dobila od tobačnega davka 1231 milijonov levov. Lani je v istem času dobila samo 795 milijonov levov.

Borza za zelenjavo je bila odprta v Sofiji. Določena je izključno samo za veletrgovino ter obsega 120 skladišč.

Romunske državne železnice so dobile pooblastilo, da železniško omrežje v čim večji meri elektrificirajo.

Maršal Göring je objavil poziv na prebivalstvo, naj štedi z električnim tokom in plinom, da bi se tem bolj mogle uporabiti vse energije za zmago.

Zaradi dobre vinske letine bo francoska vlada zvišala odkupno ceno za vino, hkrati pa zvišala obroke vina za konsumente za 100 odstotkov. Dosedaj je dobival vsak potrošnik na mesec 4 litre vina, delavec pa 6.

Slovaška namerava na novo urediti zavarovanje za primer nezgode. Obvezno zavarovanje za nameščence v industrijah in obrtjih bo razširjeno in tudi višina zavarovalnih prispevkov bo določena na novo.

Turčija pripravlja razširjenje svojega telefonskega omrežja.

Turško ministrstvo za delo je objavilo, da se bodo kljub vsem težavam vse nove mestne stavbe dogradile. Tudi gradnja cest se bo nadaljevala.

V Švici je sedaj v prometu 72.755 avtomobilov z generatorskim pogonom. Od teh je 39.147 tovornih avtomobilov, 3684 avtobusov in 29.224 zasebnih potniških avtomobilov.

V Belgiji so bile določene maksimalne cene za hrastove skorje ter skorje iglastega drevja.

Vsi šefi trgovinskih in industrijskih obratov na Finskem so prejeli uradni poziv, da v smislu zakona o obveznem delu sestavijo natančne seznane vseh delavcev do 45. leta, ki se morejo vsaj 14 dni pogrešati v obratih. Vsi ti delavci bodo zaposleni za žetvena dela.

Da più di 25 anni - Že več ko 25 let

i Rimedi Heumann vengono usati con mirabile successo e con soddisfazione dai consumatori. Fate anche Voi una prova e domandate il listino presso la

se sredstva Heumann uporabljajo s čudovitim uspehom in v zadovoljstvo odjemalcev. Poskusite enkrat tudi Vi in zahtevajte cenik pri

S. A. Heumann
MILANO, Via Silicene 39